

ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ย้อมผมชนิดถาวร

1. ข่า

หากใช้ย้อมผมชนิดถาวรบ่อยๆเป็นระยะเวลายาวนาน อาจทำให้โอกาสเสี่ยงของการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลือง (Non-Hodgkin lymphoma) และมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเพิ่มขึ้น

2. ข้อเท็จจริง

2.1 จากการศึกษาของ Yale University โดยคณะของ Dr. Tongzhang Zheng พบว่าผู้หญิงที่ใช้ย้อมผมชนิดถาวรที่ผลิตก่อนปี พ.ศ.2523 จะเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma มากกว่าผู้หญิงที่ไม่เคยย้อมผมหรือผู้ใช้ย้อมผมที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 ถึง 30% เนื่องจากย้อมผมที่ผลิตก่อนปี พ.ศ.2523 จะมีสารอันตรายที่ทำให้เกิดมะเร็งในหนู และความเข้มข้นของสารเหล่านี้สูงมากในย้อมผมสีเข้ม หลังจากปี พ.ศ.2523 จึงได้มีการเปลี่ยนสูตรของย้อมผม โดยได้นำสารก่อมะเร็งหลายตัวออกจากสูตรย้อมผมเหล่านี้ สำหรับสีของย้อมผมถาวรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งดังกล่าว โดยการใช้ย้อมผมถาวรชนิดสีเข้มจะมีความเสี่ยงกว่าชนิดสีอ่อน ผู้หญิงที่ใช้ย้อมผมสีเข้ม เช่น สีแดง สีนํ้าตาล หรือสีดำ เป็นเวลานานกว่า 25 ปีจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma เป็น 2 เท่า แต่ในผู้หญิงที่ใช้ย้อมผมสีอ่อน เช่น สีบลอนด์ (Blond) จะไม่เพิ่มความเสี่ยงนี้ แต่มีข้อโต้แย้งว่าผู้ใช้ย้อมผมหลังปี พ.ศ.2523 อาจใช้ย้อมผมเป็นระยะเวลาไม่นานพอที่จะสังเกตพบมะเร็ง และ Eugenia Calle จาก American Cancer Society กล่าวว่ายังไม่อาจสรุปได้ว่าการเพิ่มขึ้นของโอกาสเสี่ยงในการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลืองชนิด Non-Hodgkin lymphoma จะเกี่ยวข้องกับการใช้ย้อมผมชนิดถาวร เพราะข้อมูลยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

2.2 จากการศึกษาของนักวิจัยชื่อ Gago - Dominguez จาก University of Southern California School of Medicine อธิบายว่าเมื่อเรย้อมผมจะมีสาร Arylamines ปริมาณเล็กน้อย ถูกดูดซึมผ่านผิวหนัง และสารบางอย่างในย้อมผมชนิดถาวรอาจทำให้ Arylamines ถูกดูดซึมมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ย้อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) ซึ่งก่อนที่ Arylamines จะถูกขับออก ทางปัสสาวะ จะต้องใช้เอ็นไซม์เปลี่ยน Arylamines ให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่อันตรายก่อน โดยที่ พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดความเร็วของการกำจัดสารนี้ หากเป็นคนที่มีเอ็นไซม์กำจัดสารนี้จากร่างกายได้ช้า (slow version) ทำให้การเปลี่ยนสาร Arylamines ให้เป็นสารที่ไม่เป็นอันตรายทำได้ช้าลง จึงเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งของกระเพาะปัสสาวะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากใช้ย้อมผม ชนิดถาวรบ่อยๆติดต่อกันเป็นเวลานาน

2.3 จากการศึกษาของ University of Southern California พบว่าผู้หญิงที่ใช้ย้อมผมชนิดถาวร อย่างน้อยเป็นเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเป็น 2 เท่าของคนที่ไม่ใช้ สำหรับคนที่ใช้ย้อมผมชนิดถาวรเป็นประจำทุกเดือนหรือบ่อยกว่านั้น เป็นเวลาตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งกระเพาะปัสสาวะเป็น 3 เท่า ของคนที่ไม่ใช้ แม้ว่าได้มีการปรับค่าสำหรับรายที่สูบบุหรี่แล้ว ส่วนช่างตัดผมและช่างเสริมสวยซึ่งสัมผัสย้อมผมชนิดถาวรก็มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งชนิดนี้ด้วย แต่ไม่พบว่าความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเมื่อใช้ย้อมผมชนิดชั่วคราว (temporary hair colors) และชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye)

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่า การเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลือง (Non-Hodgkin lymphoma) อาจเกี่ยวข้องกับการใช้ย้อมผมชนิดถาวรโดยหากเริ่มใช้ก่อนปี พ.ศ.2523 สูตรของย้อมผมเหล่านี้มีสารก่อมะเร็งในสัตว์ทดลอง โดยที่หลังจากปี พ.ศ.2523 มีการเปลี่ยนสูตรย้อมผมโดยเอาสารบางตัวที่เป็นสารก่อมะเร็งออกไป สีของย้อมผมที่มีส่วนสำคัญ หากเป็นสีเข้มจะมีความเข้มข้นของสารก่อมะเร็งมากกว่าชนิดสีอ่อน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างย้อมผมชนิดถาวรที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 กับการเกิดมะเร็งของระบบน้ำเหลือง ยังไม่สามารถสรุปได้ เพราะระยะเวลาที่ใช้ย้อมผมชนิดถาวรที่ผลิตหลังปี พ.ศ.2523 อาจน้อยไปที่จะสังเกตพบมะเร็งดังกล่าว ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลต่อไป สำหรับการศึกษาวិทยเกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะที่เพิ่มขึ้นของผู้หญิงอาจมีความสัมพันธ์กับการใช้ย้อมผมชนิดถาวรเป็นประจำ และใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานก็ยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งดังกล่าว ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับชนิดของย้อมผมที่ใช้นั้น การใช้ย้อมผมชนิดกึ่งถาวร Arylamines ซึ่งอยู่ในย้อมผม โดยย้อมผมชนิดถาวรจะมีสารบางอย่างที่ทำให้การดูดซึม Arylamines เพิ่มขึ้น หากบุคคลนั้นมีเอ็นไซม์ที่เปลี่ยนชนิดกำจัดสารดังกล่าวได้ช้า (slow version) ทำให้การกำจัด Arylamines ทำได้ช้า จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะสูงขึ้นด้วย ดังนั้นผู้บริโภคควรระวังในการใช้ย้อมผมชนิดถาวร โดยใช้ให้ถูกวิธีและไม่ใช้บ่อยๆหรือใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน นอกจาก ผู้ใช้ย้อมผมต้องระวังแล้ว ช่างตัดผมและช่างเสริมสวยที่ต้องสัมผัสกับย้อมผมชนิดถาวรเป็นประจำก็ต้องระวังด้วยเช่นกัน สำหรับการย้อมผมชั่วคราว (temporary hair colors) และ ชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) ไม่พบความเกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

3. ใช้ย้อมผมอย่างไรจึงจะปลอดภัย

ควรเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ย้อมผมชั่วคราว (temporary hair colors) และ ชนิดกึ่งถาวร (semi-permanent dye) จะปลอดภัยกว่าการใช้ย้อมผมชนิดถาวร สำหรับย้อมผมชนิดถาวร ทั้งที่เปลี่ยนสีใหม่ได้ทันทีหรือค่อยๆเปลี่ยนสีใหม่ให้เป็นสีดำก็ตาม เป็นเครื่องสำอางที่สำคัญมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ดังนั้นจึงจัดเป็นเครื่องสำอางควบคุมพิเศษ การเลือกซื้อต้องสังเกตที่ฉลากภาษาไทย จะต้องมีรายละเอียดครบถ้วน ได้แก่ ชื่อ, ประเภทของเครื่องสำอาง, ชื่อส่วนประกอบสำคัญ, ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต, วันเดือนปีที่ผลิต, วิธีใช้ ปริมาณสุทธิ และมีลักษณะเป็นในกรอบเครื่องหมาย อย. ทั้งนี้ควรระวังการเริ่มใช้ให้ช้าที่สุด เช่น ใช้เมื่อผมเริ่มหงอกและไม่ใช้บ่อย และไม่ใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้สิ่งสำคัญในการใช้ย้อมผมคือต้องระวังในการใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ควรทดสอบการแพ้ก่อนใช้ ด้วยการเตรียมผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่จะใช้จริง เช่น ผสมครีมย้อมและน้ำย้อมผสมในขนาดเท่าๆกัน ป้ายลงบนท้องแขนด้านในหรือหลังคาง ทิ้งไว้ 24-48 ชั่วโมง หากมีอาการผิดปกติใดๆเกิดขึ้น แสดงว่าไม่ควรใช้ผลิตภัณฑ์นั้น

3.2 เพื่อป้องกันมิให้สารเคมีถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย ห้ามใช้มือหนึ่งคีบมะยมหรือถลอก เป็นแผลหรือโรคผิวหนัง รวมทั้งไม่ควรเกาหรือขูดอย่างแรงขณะสระผม

3.3 ไม่ปล่อยให้สีย้อมผมอยู่บนศีรษะนานเกินความจำเป็น

3.4 หลังจากใช้ยาซั้อมผมแล้วให้สระผมให้สะอาด

3.5 ใส่ถุงมือเมื่อจะซั้อมผม

3.6 ปฏิบัติตามวิธีใช้บนภาชนะบรรจุอย่างเคร่งครัด

3.7 ห้ามผสมยาซั้อมผมต่างชนิดเข้าด้วยกัน เพราะอาจเพิ่มอันตรายจากการใช้ได้

3.8 หากใช้แล้วมีความผิดปกติเกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย เช่น แสบ ร้อน แดง คันยุบยิบ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใช้ครั้งแรก หรือเคยใช้มากระหนังแล้วก็ตาม ต้องหยุดใช้ทันที แล้วล้างออกด้วยน้ำ ถ้าอาการยังไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์โดยนำฉลาก ของ กล่องของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ไปให้แพทย์ดูด้วย

ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องสำอางกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดอันตรายต่อดวงตาได้อย่างร้ายแรง ถึงขั้นตาบอดได้ทีเดียวประกอบกับบริเวณที่ใช้ คือ เส้นผมและหนังศีรษะ ซึ่งใกล้ดวงตา จึงต้องระวังอย่างยิ่ง มิให้กระเด็นเข้าตา รวมทั้งห้ามนำไปใช้ซั้อมผมบนหนังหรือขนคิ้วด้วย

กลุ่มควบคุมเครื่องสำอาง

สำนักควบคุมเครื่องสำอาง

วันที่ 3 มีนาคม 2547

เอกสารอ้างอิง

1. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.cancer.org>
2. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://vm.cfsan.fda.gov/~dms/cos-818.html>
3. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://usc.edu/hscweekly/detail.php?recordnum=8003>
4. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.cancerhelp.org.uk/hep/default.asp?page=4124>
5. อ่านรายละเอียดได้ที่ URL: <http://www.fda.moph.go.th/hotline.asp>